

Forskningsrådet som nasjonal konkurransarena

Arvid Hallén, Forskningsrådet
Forskerforbundets forskningspolitiske konferanse 22. nov 2011

Hvorfor har de fleste land forskningsråd?

Forskningsrådet skal

- identifisere behov
- foreslå prioriteringer
- målrettede finansieringsordninger
- sette i verk nasjonale forskningspolitiske vedtak
- følge opp Forskningsmeldingen

Rådgiver

Iverksetter

600 styremedlemmer gir innspill og deltar i beslutningene

Styrenivå

Hovedstyre

Divisjonsstyre

Divisjonsstyre

Divisjonsstyre

Fordelingsnivå

Programstyrer

Møteplass

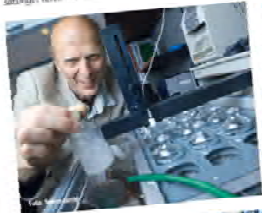
Rådgiver

- Identifiserer behov for forskning og foreslår prioriteringer
 - Hoveddokument: Årlige budsjettforslag

Norsk forskning: fire hovedprioriteringer i 2012

Forskningsrådet foreslår en budsjettvekst på 3,2 milliarder kroner over statsbudsjettet for 2012. I budsjettokumentet Store satsinger foreslås det fire innsatsområder som bør prioriteres særskilt. 60 prosent av veksten bør gå til disse områdene.

Åpne forskningsarenaer for fremtidens samfunns- og næringsutfordringer

Forskningsrådet har to åpne konkurransearenaer – én for fremragende forskning og én for bedrifter som ønsker å satse på forskning og innovasjon. Hensikten med de åpne arenaene er å satse på utvalgte områder innen bedriftsforskning og næringsutvikling, og å sikre forskningsressurser og kompetanse som er nødvendige for å løse de viktigste utfordringene i næringslivet. De åpne arenaene skal bidra til å utvikle, styrke og utvikle nye forsknings- og innovasjonsprosjekter, slik at næringslivet og samfunnet ved bedriftene får et mer fremtidsrettet utvalg.

Forskningsrådet foreslår en vekst på 100 millioner kroner til brukerstyrt innovasjonsarena og en vekst på 140 millioner kroner til den åpne arenaen for fremtidsrettet forskning.

Utvikle utfordringer må møtes med ny energi og miljøteknologi

Verden står overfor store utfordringer for å sikre tilstrekkelig energiforsyning og samtidig redusere globale utslipp av drivhusgasser. Det er derfor viktig å utvikle nye energiteknologier og miljøteknologier som kan bidra til å løse disse utfordringene. Norge har gode forutsetninger for å utvikle nye teknologier og miljøteknologier som kan bidra til å løse disse utfordringene. Norge har gode forutsetninger for å utvikle nye teknologier og miljøteknologier som kan bidra til å løse disse utfordringene.

Forskningsrådet foreslår en vekst på 200 millioner kroner til en satsing på energi og miljøteknologi.

Norsk forskning i 2013: Fem hovedprioriteringer

Forskningsrådet foreslår en budsjettvekst på 1 milliard kroner over statsbudsjettet for 2013. I budsjettokumentet Store satsinger foreslås det fem innsatsområder som bør prioriteres særskilt. 60 prosent av veksten bør gå til disse områdene.

Endret klima krever tilpassing

Temperaturen stiger, vind- og nedbørsmengdene endres, isen smelter og trykkløst vann og vind og snø kan skape store problemer for utvalgte næringsområder og samfunnet. Det er derfor viktig å utvikle nye teknologier og miljøteknologier som kan bidra til å løse disse utfordringene. Norge har gode forutsetninger for å utvikle nye teknologier og miljøteknologier som kan bidra til å løse disse utfordringene.

Forskningsrådet foreslår en vekst på 90 millioner kroner til satsingsområdet klimatilpassing og utvalgte næringsområder.

En grønn teknologisk fremtid

Verden står overfor store utfordringer for å sikre tilstrekkelig energiforsyning og samtidig redusere globale utslipp av drivhusgasser. Det er derfor viktig å utvikle nye energiteknologier og miljøteknologier som kan bidra til å løse disse utfordringene. Norge har gode forutsetninger for å utvikle nye teknologier og miljøteknologier som kan bidra til å løse disse utfordringene.

Forskningsrådet foreslår en vekst på 135 millioner kroner til satsingsområdet Miljøteknologi.

Kjæreflagg næringsutvikling med bioøkonomi

Klimaeffektive, miljøvennlige og lønnsomme næringsutviklinger er viktig for å sikre fremtiden. Bioøkonomi er en viktig del av dette. Bioøkonomi er en økonomi som bygger på biologiske ressurser og som produserer produkter og energi. Bioøkonomi er en økonomi som bygger på biologiske ressurser og som produserer produkter og energi.

Forskningsrådet foreslår en vekst på 117 millioner kroner til satsingsområdet næringsutvikling og bioøkonomi.

Fjere aktive og sunne år

Stadig flere mennesker lever lenger, og det betyr at de fleste blir over 80 år og ulykkeligvis kommer lenger fram i livet. Dette er en utfordring for samfunnet og for de enkelte mennesker. Det er derfor viktig å utvikle nye teknologier og miljøteknologier som kan bidra til å løse disse utfordringene. Norge har gode forutsetninger for å utvikle nye teknologier og miljøteknologier som kan bidra til å løse disse utfordringene.

Forskningsrådet foreslår en vekst på 140 millioner kroner til satsingsområdet fjere aktive og sunne år.

Toppteknologisk utstyr er en forutsetning

Vi trenger moderne vitenskapelig utstyr for å sikre høy kvalitet i forskningen, og for å kunne møte de store forsknings- og samfunnsutfordringene. Akseptert forskningsinfrastruktur bidrar til å sikre høy kvalitet i forskningen, og for å kunne møte de store forsknings- og samfunnsutfordringene.

Forskningsrådet foreslår en vekst på 100 millioner kroner til satsingsområdet vitenskapelig utstyr og forskningsinfrastruktur.

«Store satsinger» er Forskningsrådets årlige forslag til hovedprioriteringer for norsk forskning på statsbudsjettet. Du kan lese hele dokumentet her: www.forskningsradet.no/store-satsinger

Iverksetter

- Etablerer nasjonale konkurransearenaer for å følge opp nasjonale forskningspolitiske mål

Globalt utfordringer

Velferd og profesjonsutøvelse

Næringsrelevant forskning på strategiske områder

Bedre helse og helsetjenester

Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet

Et velfungerende forskningssystem

Høy kvalitet i forskningen

Internasjonalisering av forskningen

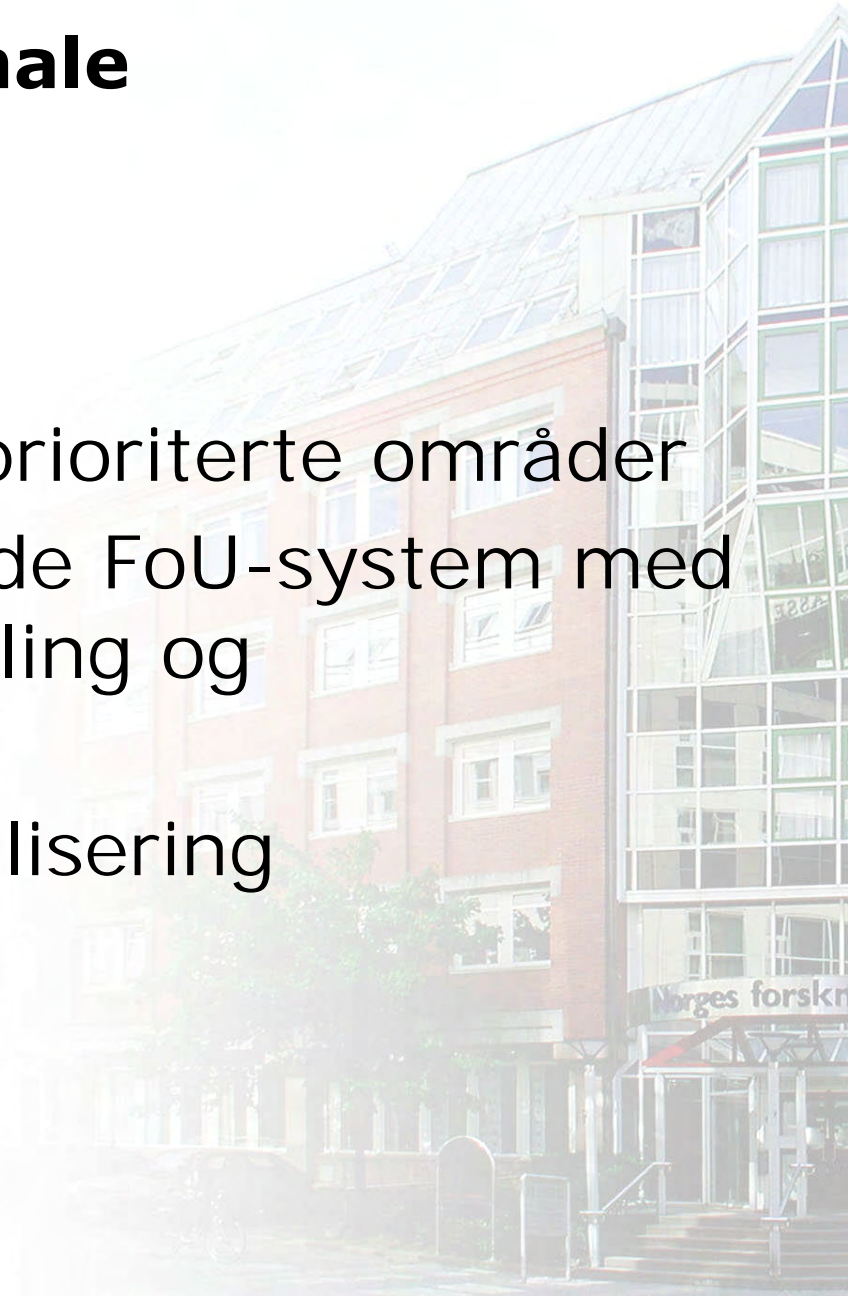
Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser

Forskningspolitikkenes målbilde

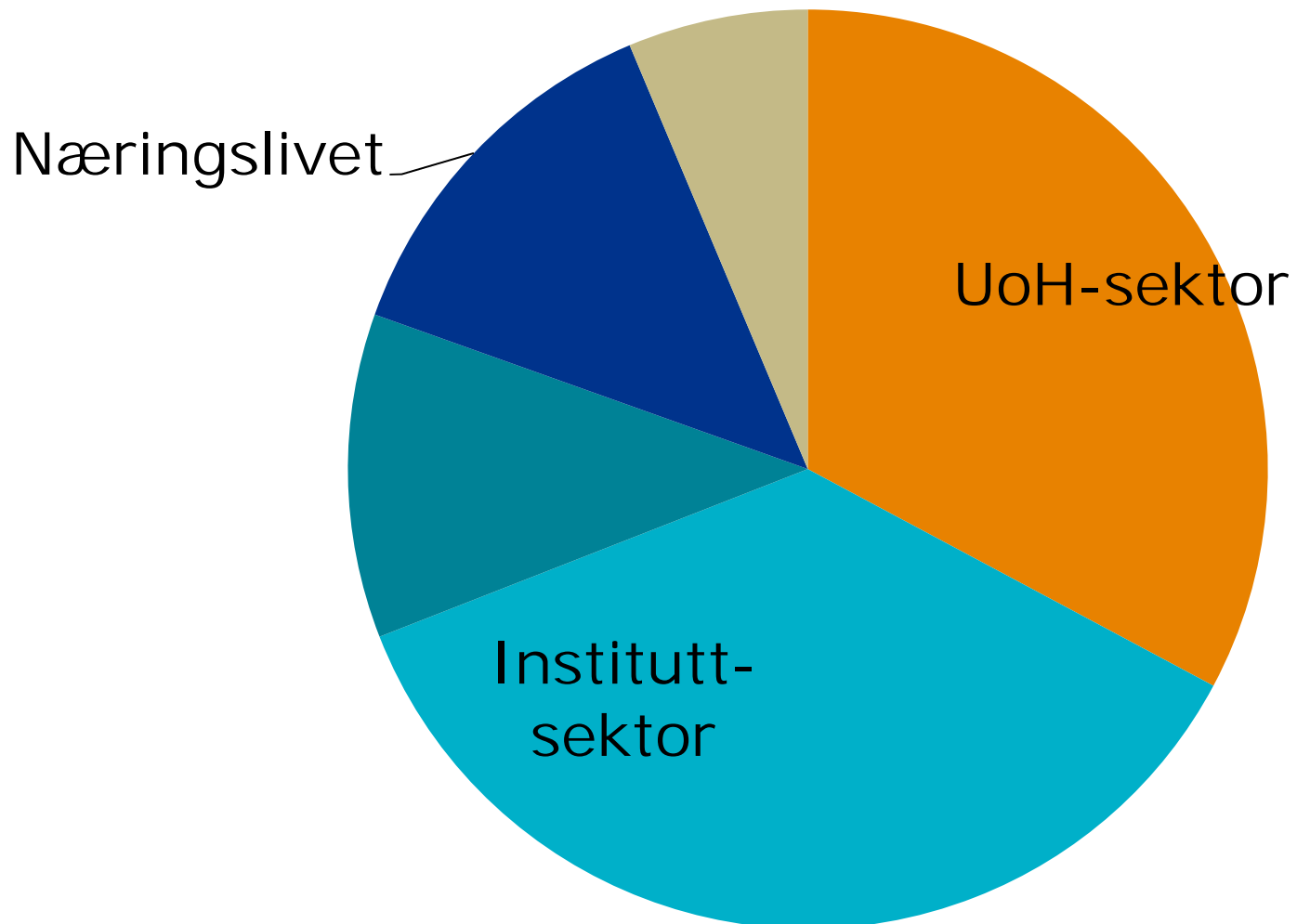

Hva kjennetegner nasjonale konkurransearenaer?

- Fremmer kvalitet
- Bygger kapasitet på prioriterte områder
- Sikrer et velfungerende FoU-system med samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon
- Bidrar til internasjonalisering
- Tillit, transparens

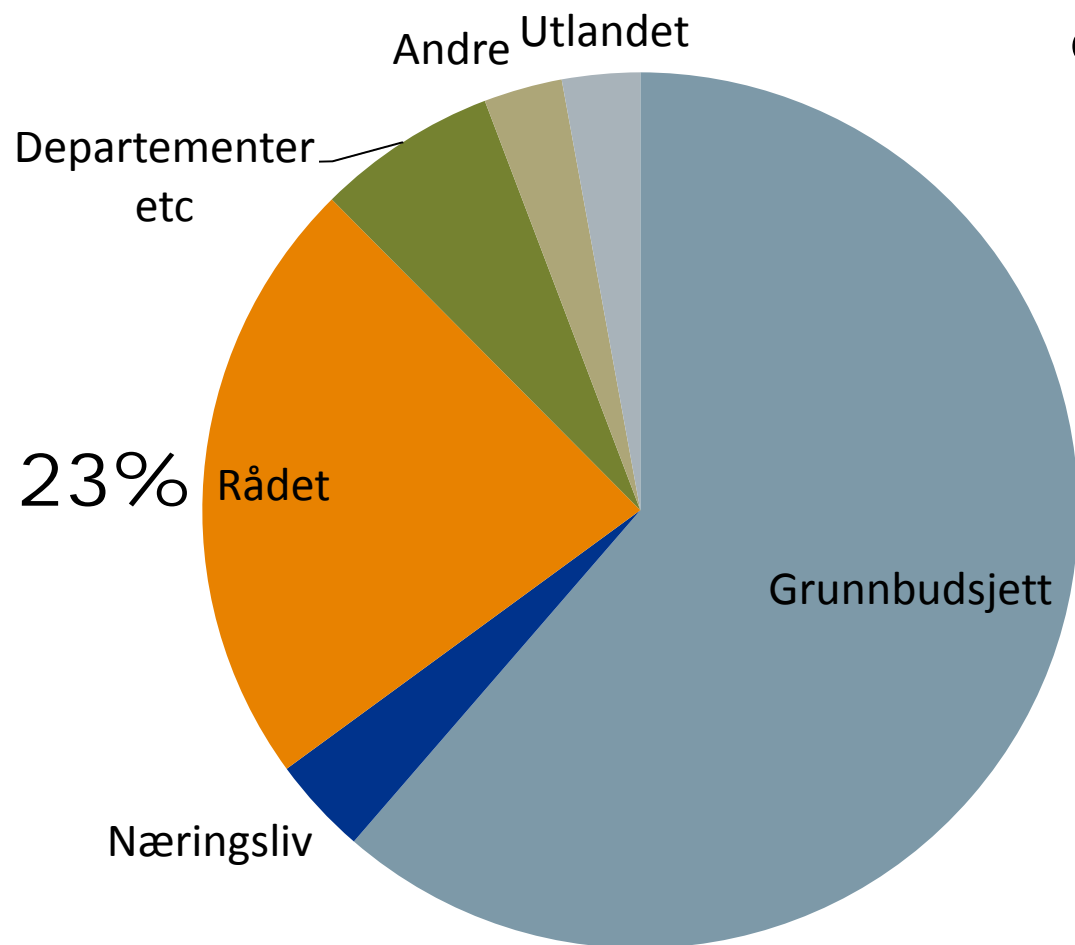

Hvem mottar Forskningsrådets midler?

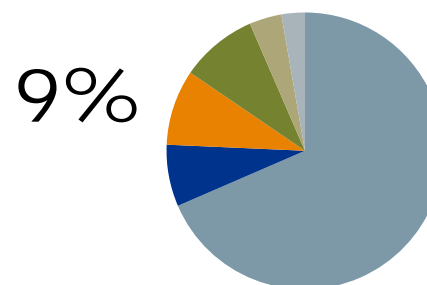

Hvordan ser dette ut fra UH-institusjonene? Hvor viktig er den nasjonale konkurransearenaen?

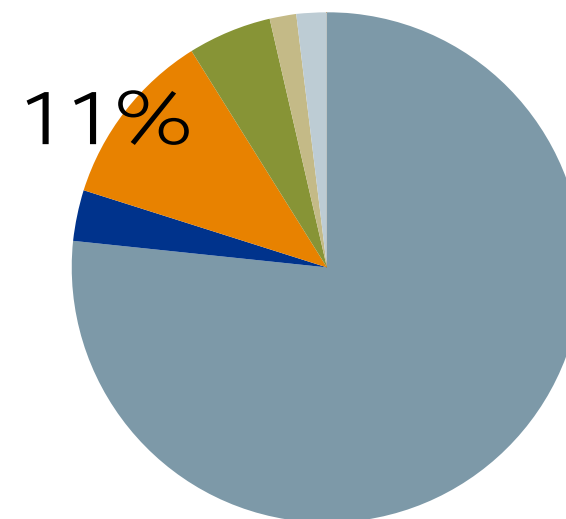
UiO + UiB + NTNU

UiS + UiA

Statlige høyskoler

Samfunnsutfordringene driver veksten i forskningssatsingen

Globale utfordringer

Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse

Næringsrelevant forskning på strategiske områder

Bedre helse og helsetjenester

Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet

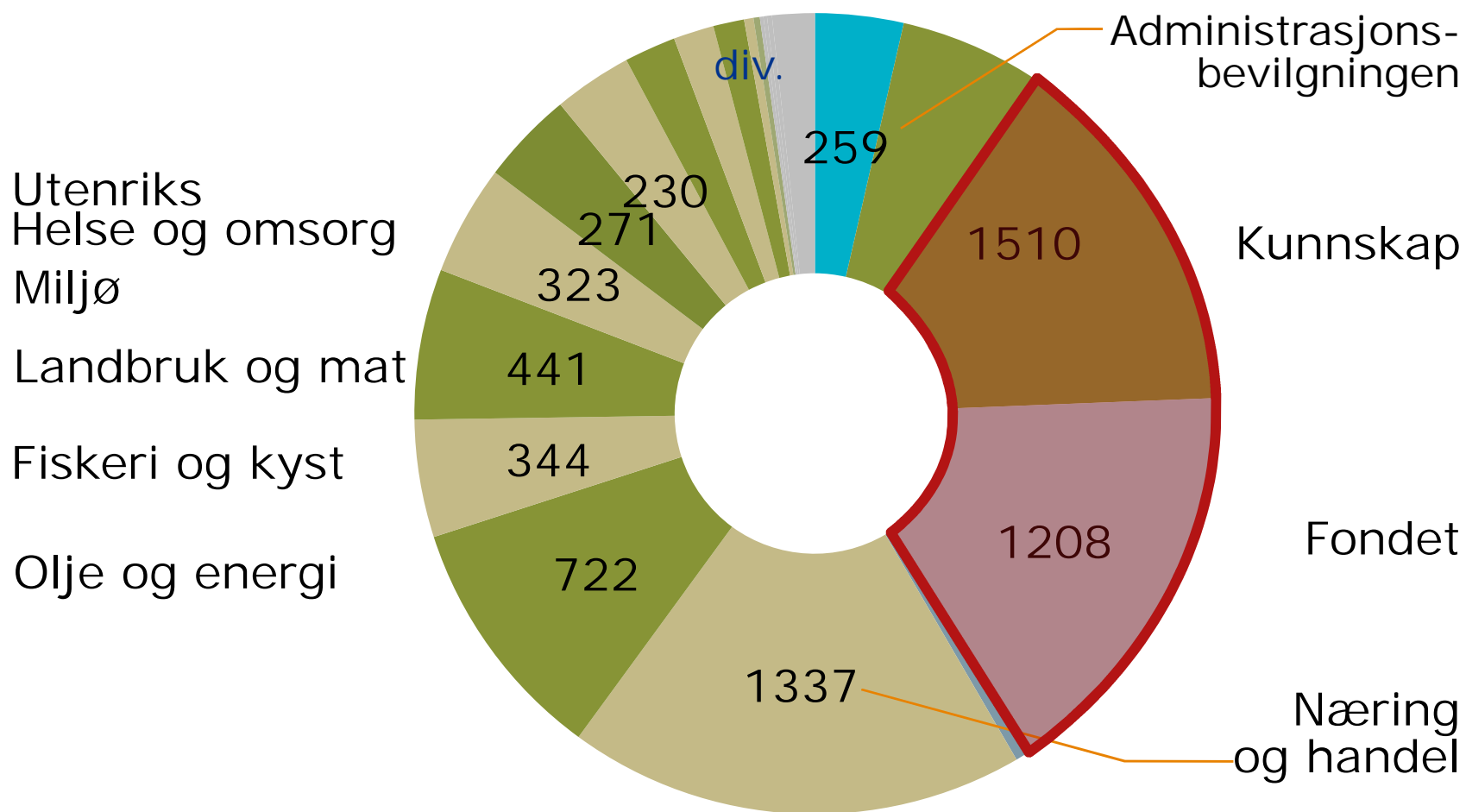
Et velfungerende forskningssystem

Høy kvalitet i forskningen

Internasjonalisering av forskningen

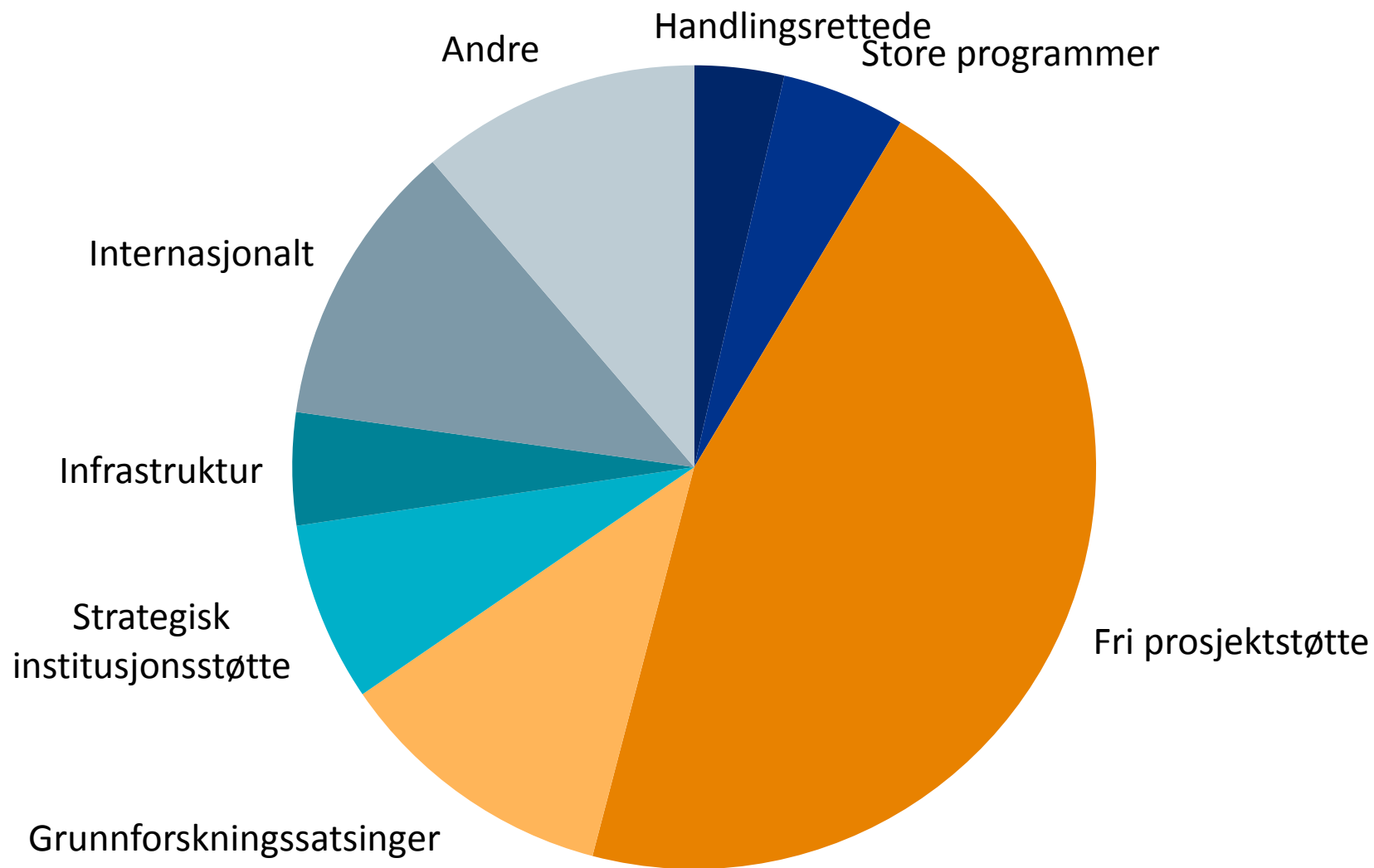
Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser

Inntekter fordelt på departementer (2011)

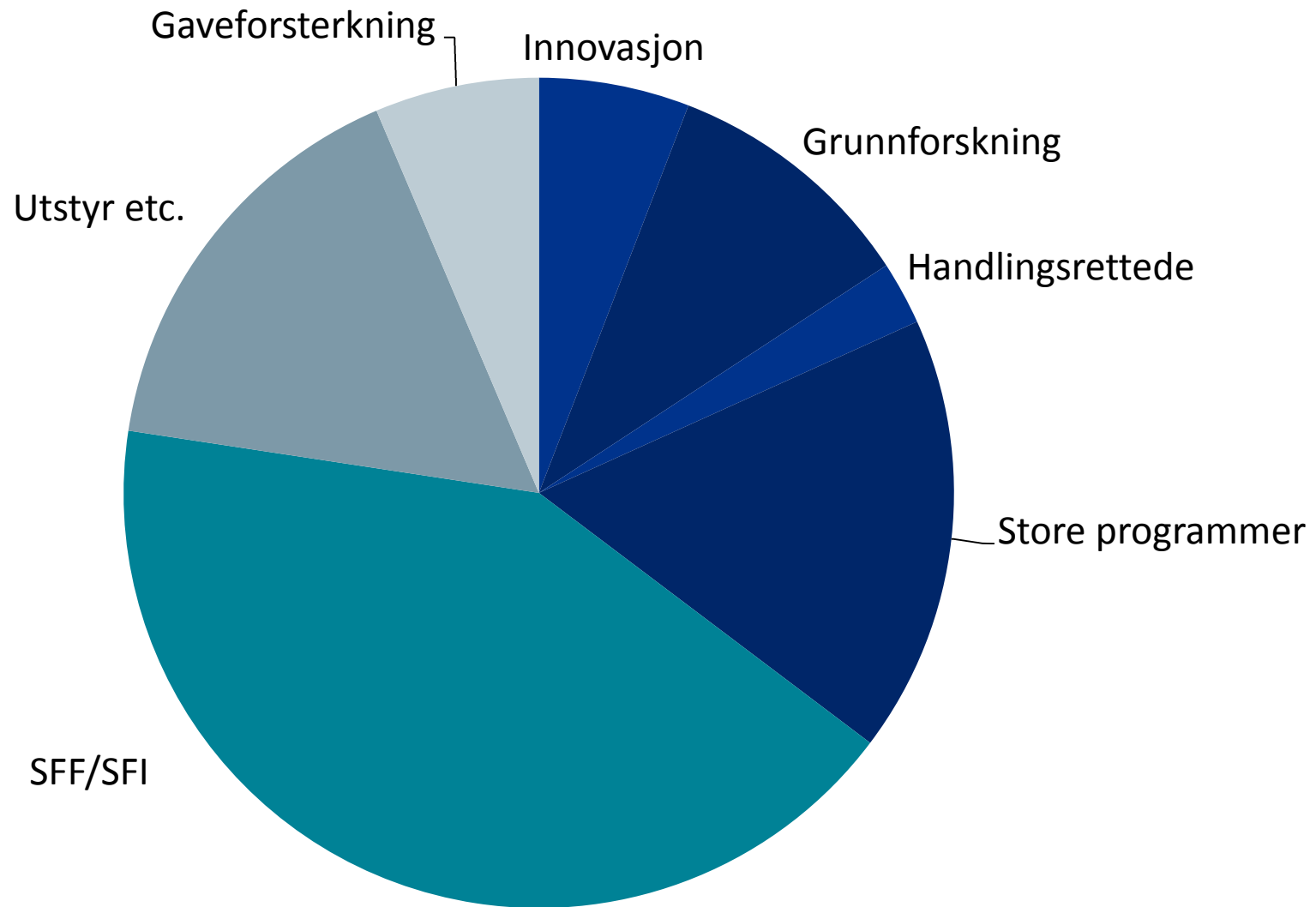

Totalt 7250 mill. kr. (inkl. adm)

KD-finansiering

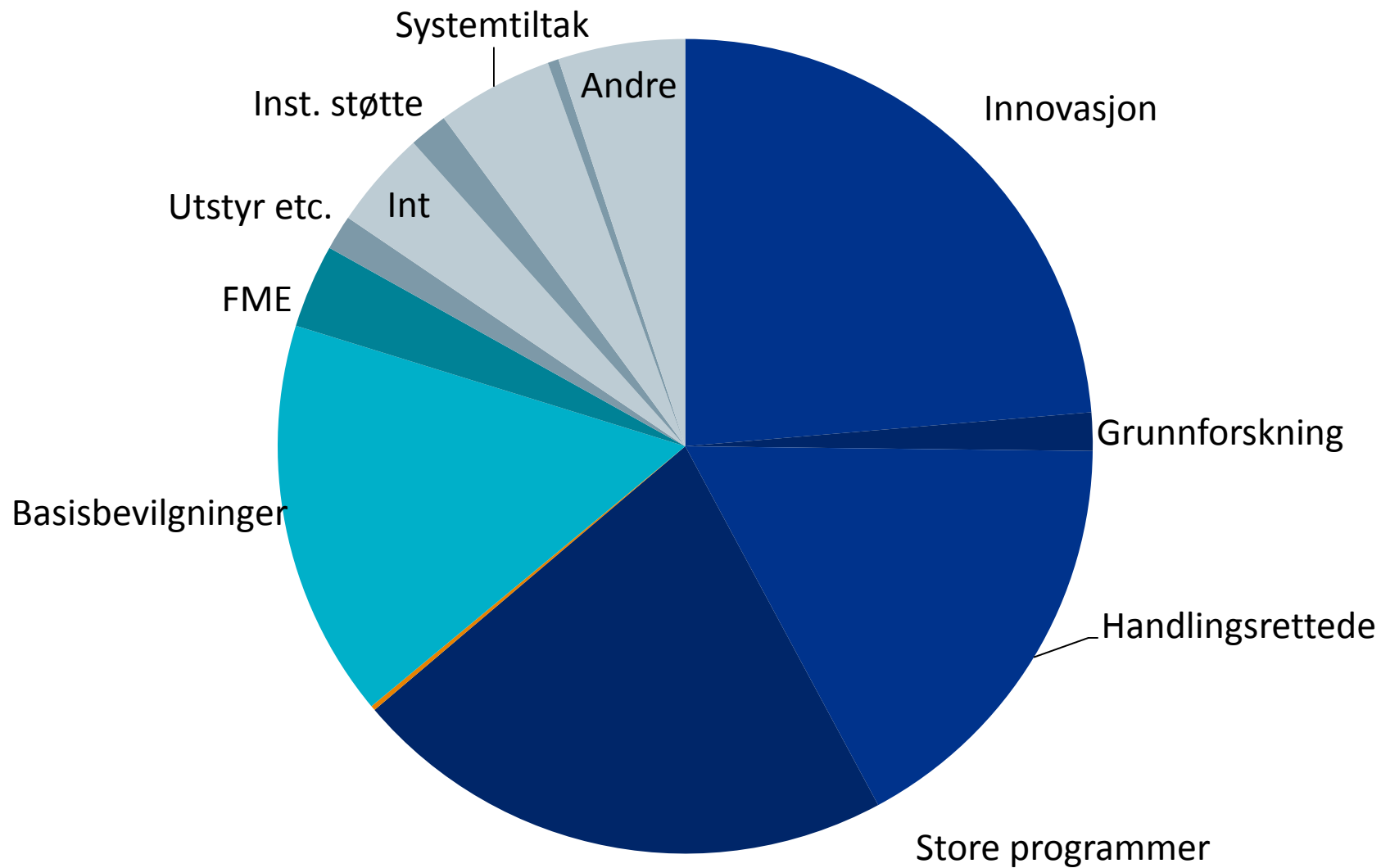
Finansiering fra Fondet

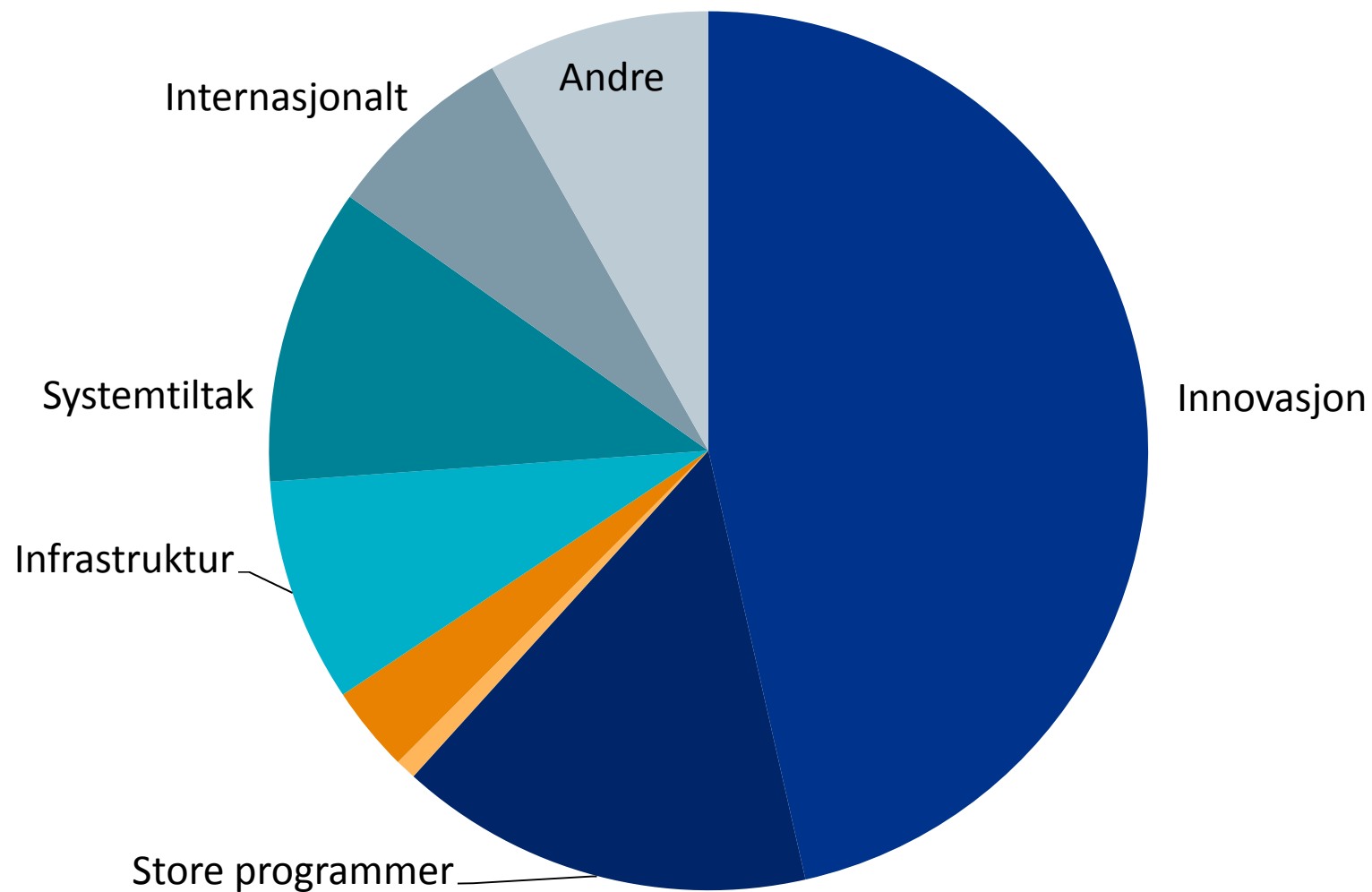
KD-midler «øremerkes» også mot faglige mål

- Utstyr/infrastruktur
- Programsatsinger
- Følgeforskning
- Institusjonelle satsinger
- Internasjonalisering
- Gaveforsterkning

Finansiering fra sektordepartementene

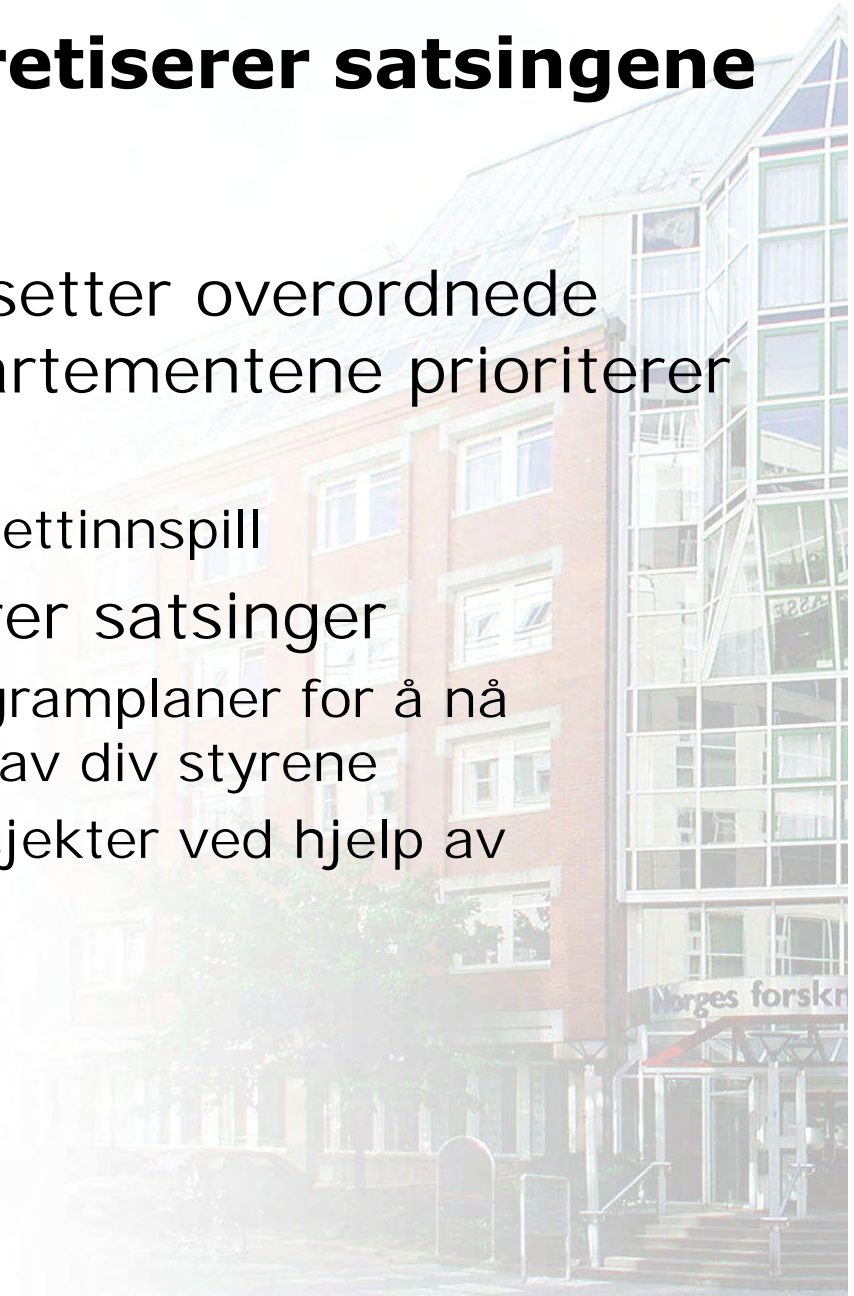

Finansiering fra NHD

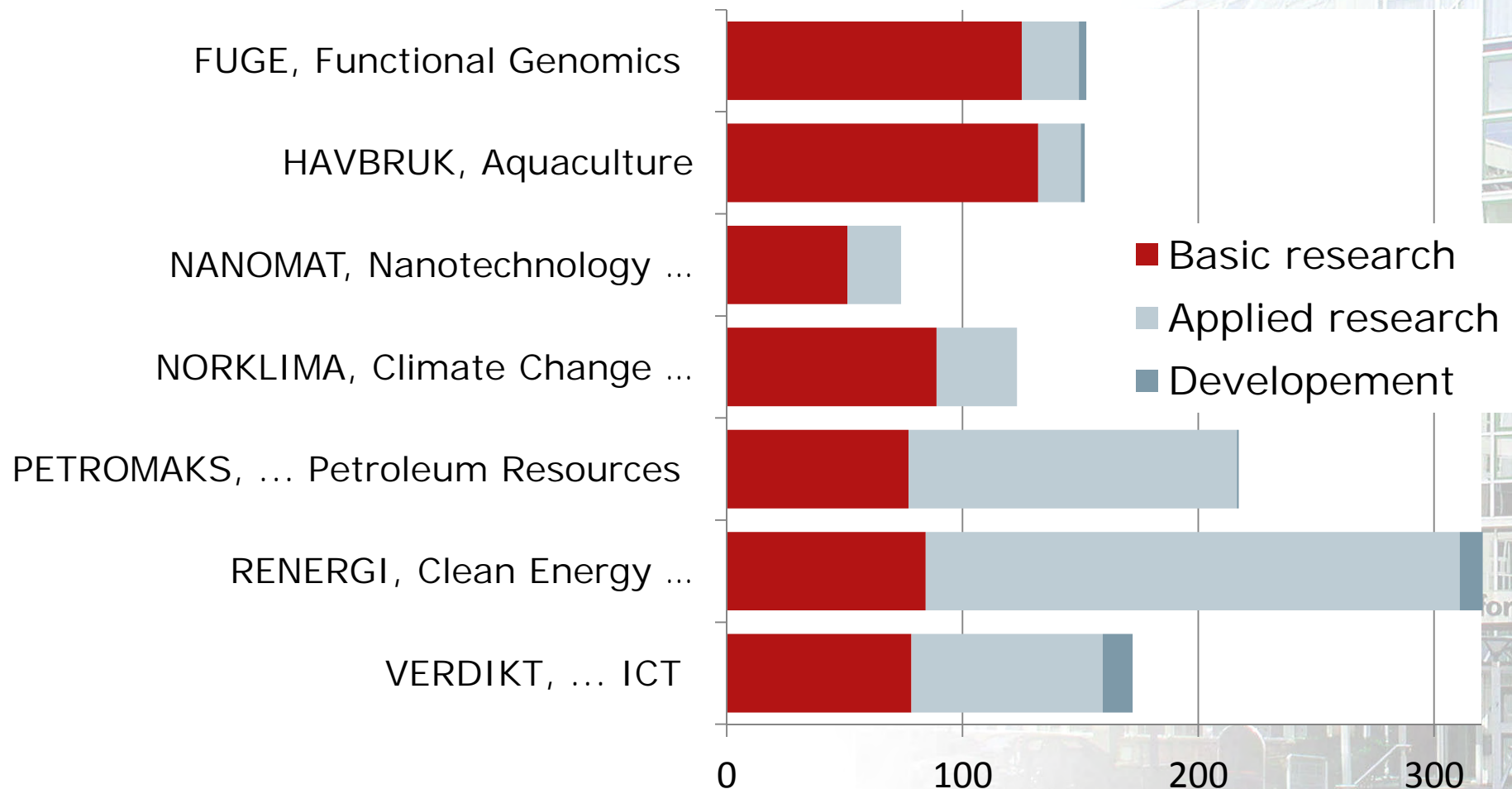

Fagrepresentanter konkretiserer satsingene

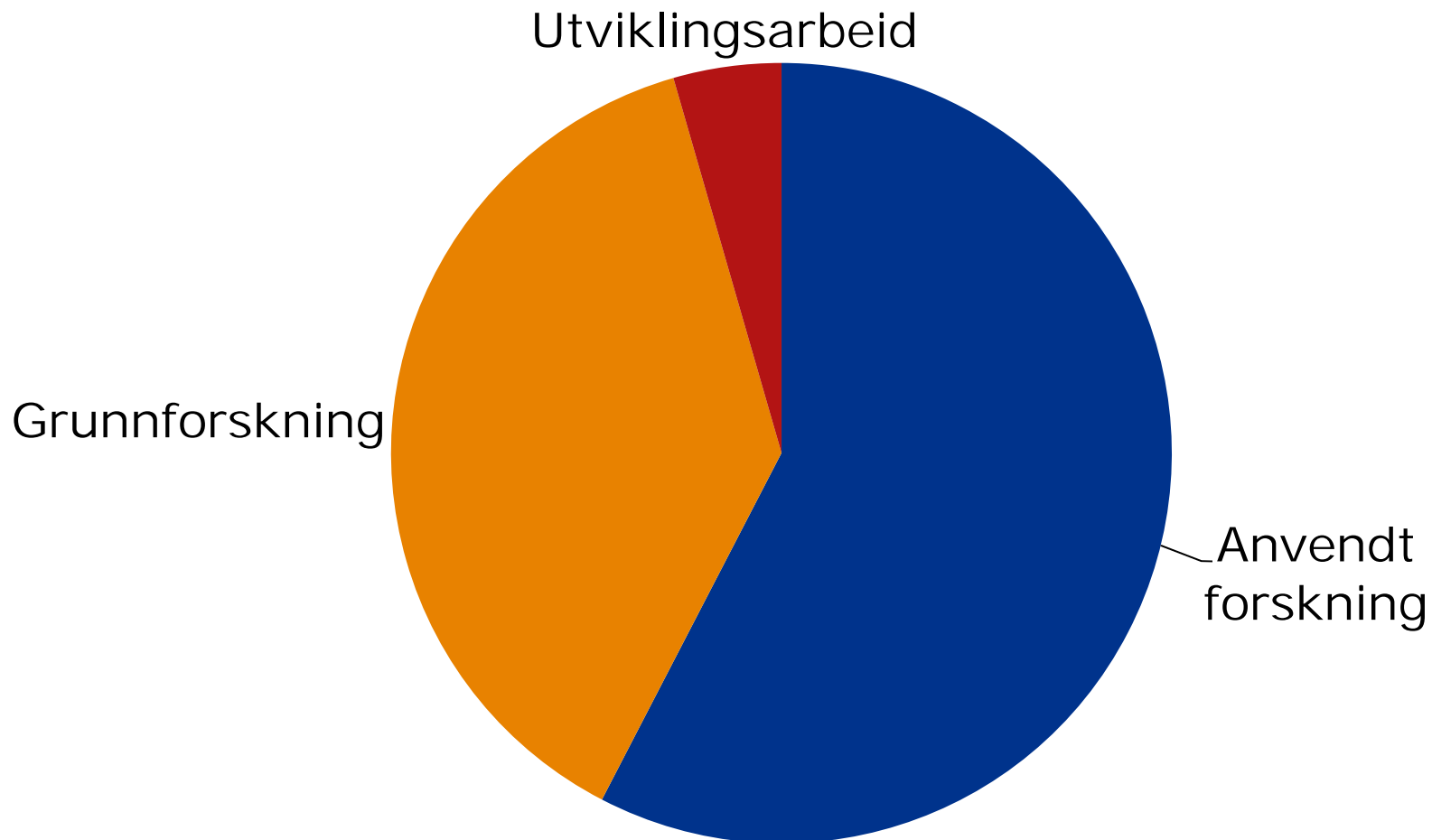
- *Regjeringen/Stortinget* fastsetter overordnede prioriteringer og sektordepartementene prioriterer satsinger
 - Rådet påvirker gjennom budsjettinnspill
- *Forskningsrådet* konkretiserer satsinger
 - Programstyrer utarbeider programplaner for å nå strategiske mål – godkjennes av div styrene
 - Programstyrer fordeler til prosjekter ved hjelp av fagekspert/fagpanel
- Hva betyr «styring»

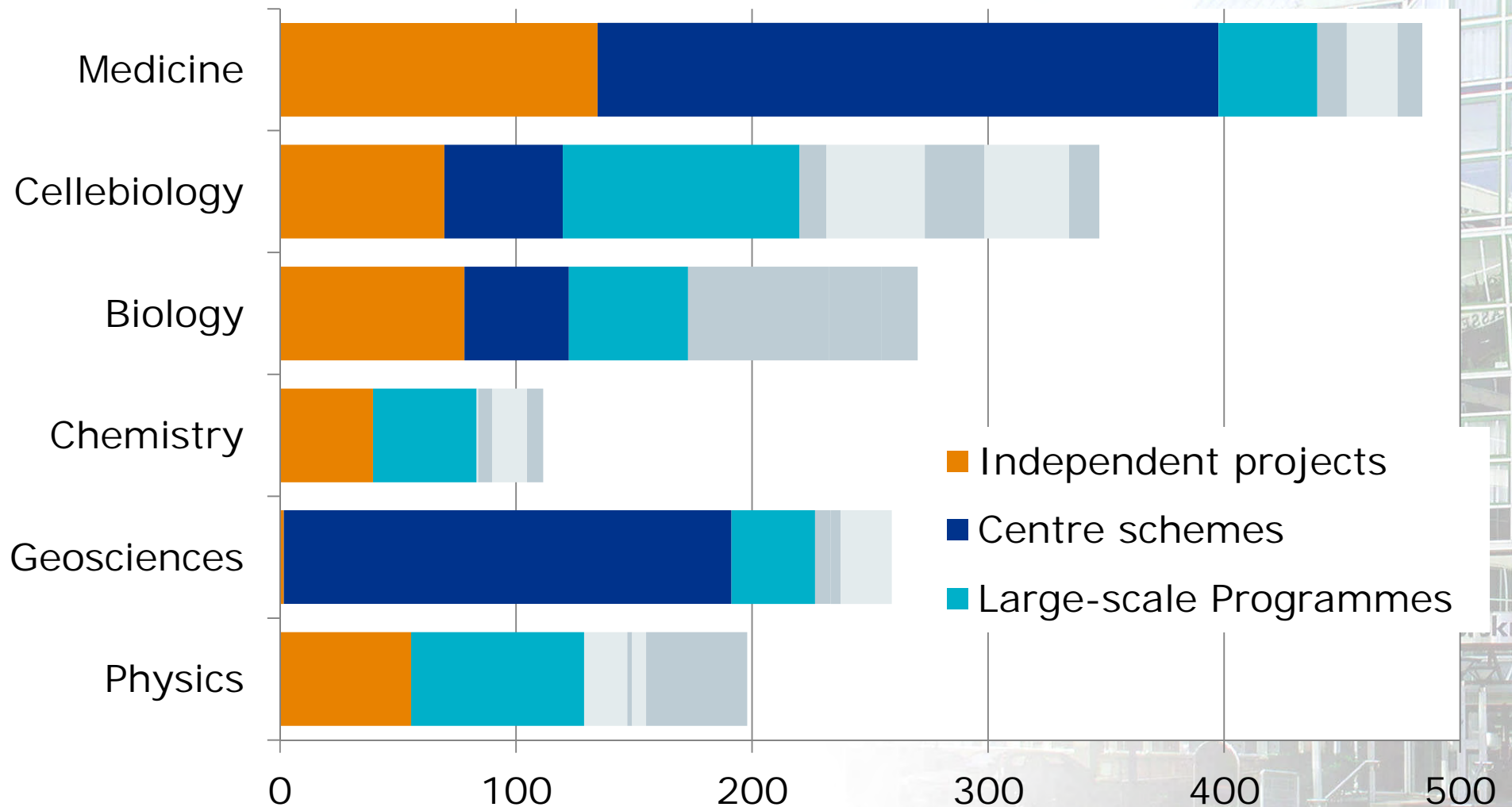
Grunnforskning i store programmer

Programsatsinger rommer både grunnleggende og anvendt forskning

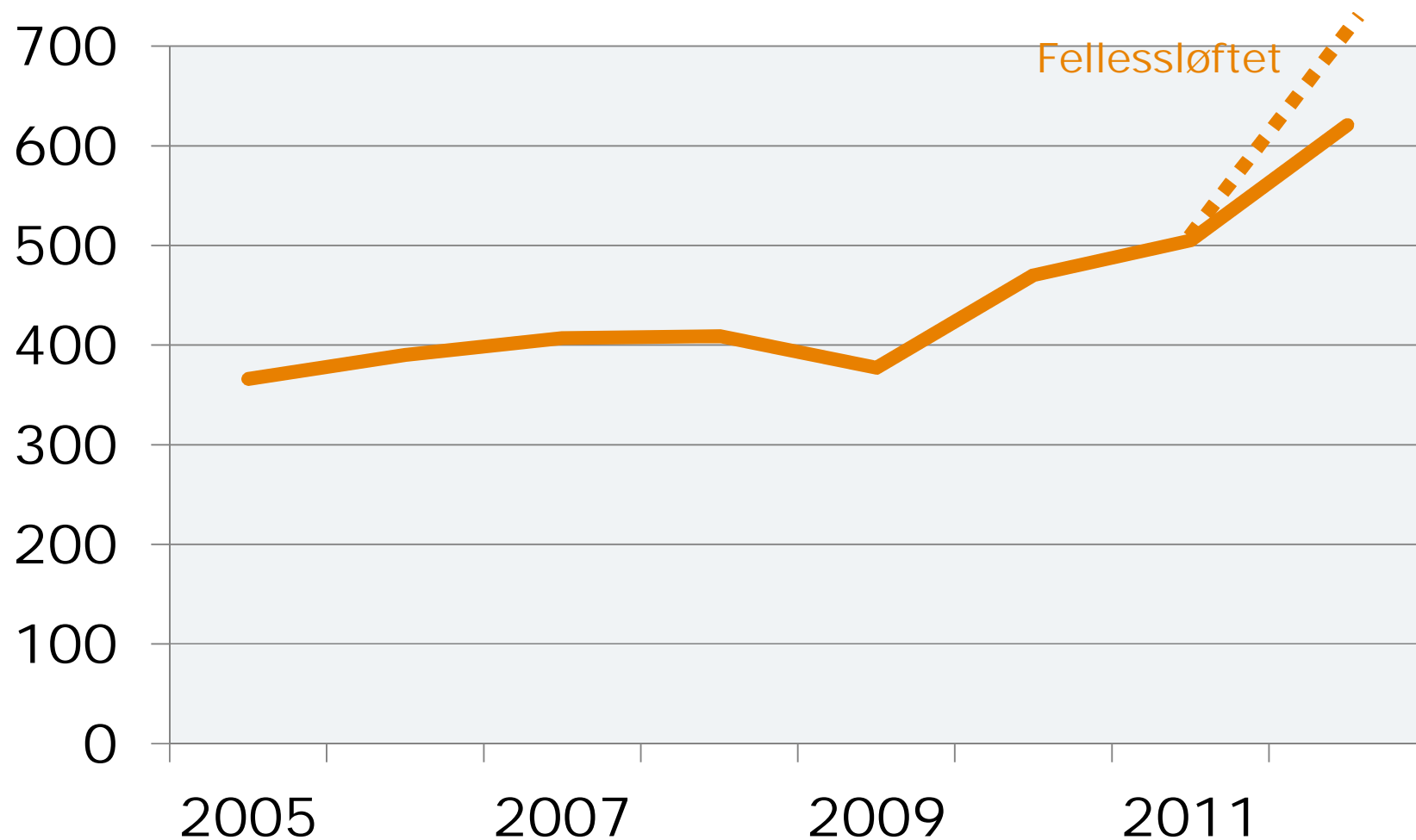
De beste finansieres fra mange kilder

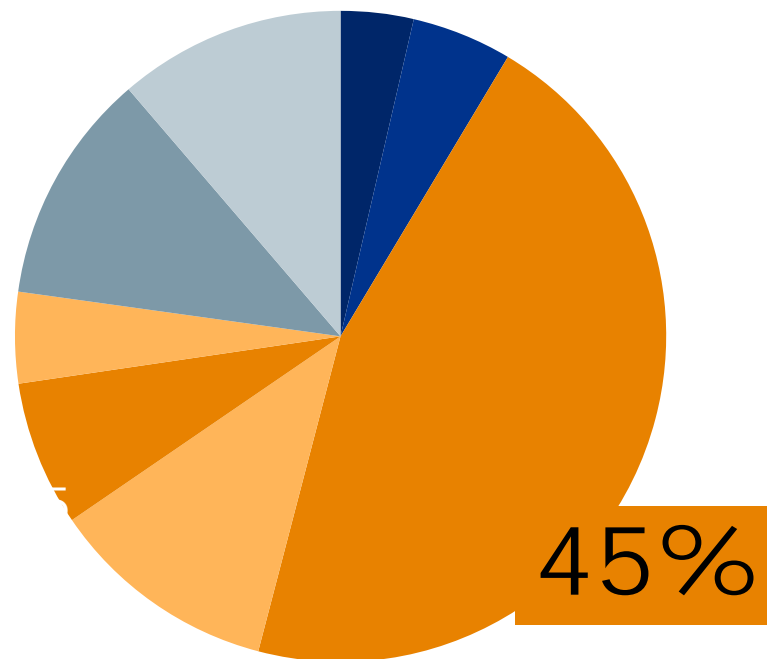
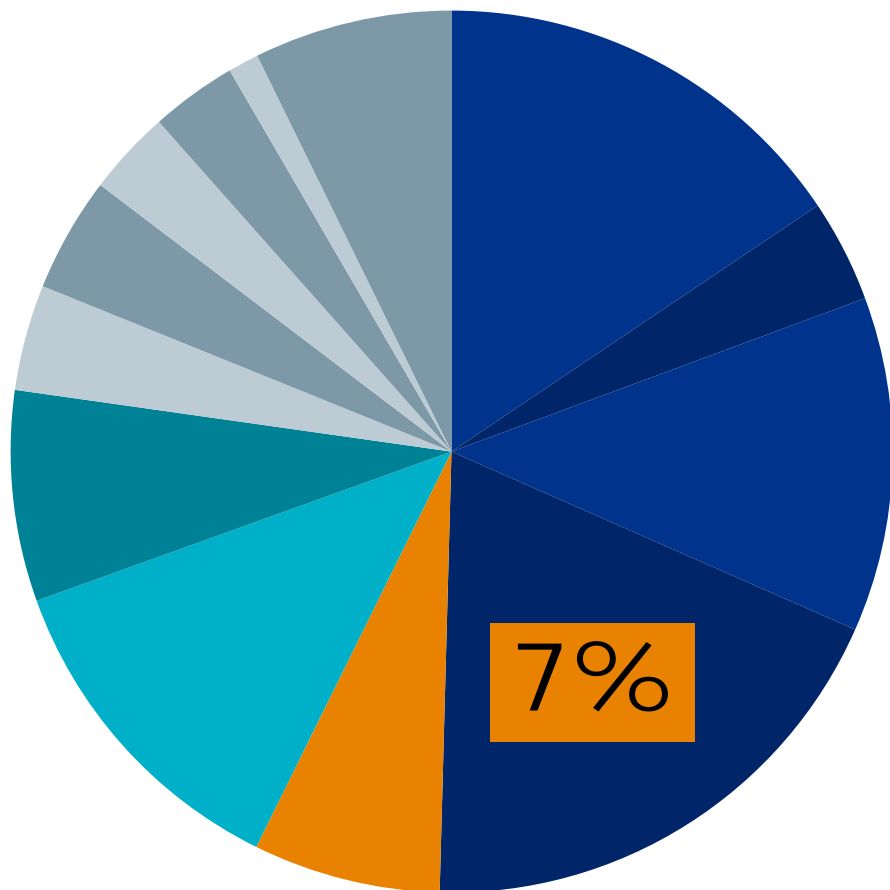
Fri prosjektstøtte: Den åpne konkurransearenaen

- Sikrer at den beste forskningen som ikke lar seg finansiere gjennom andre arenaer, kan støttes
- Har vært prioritert høyt av Forskningsrådet
- Får nå en betydelig vekst

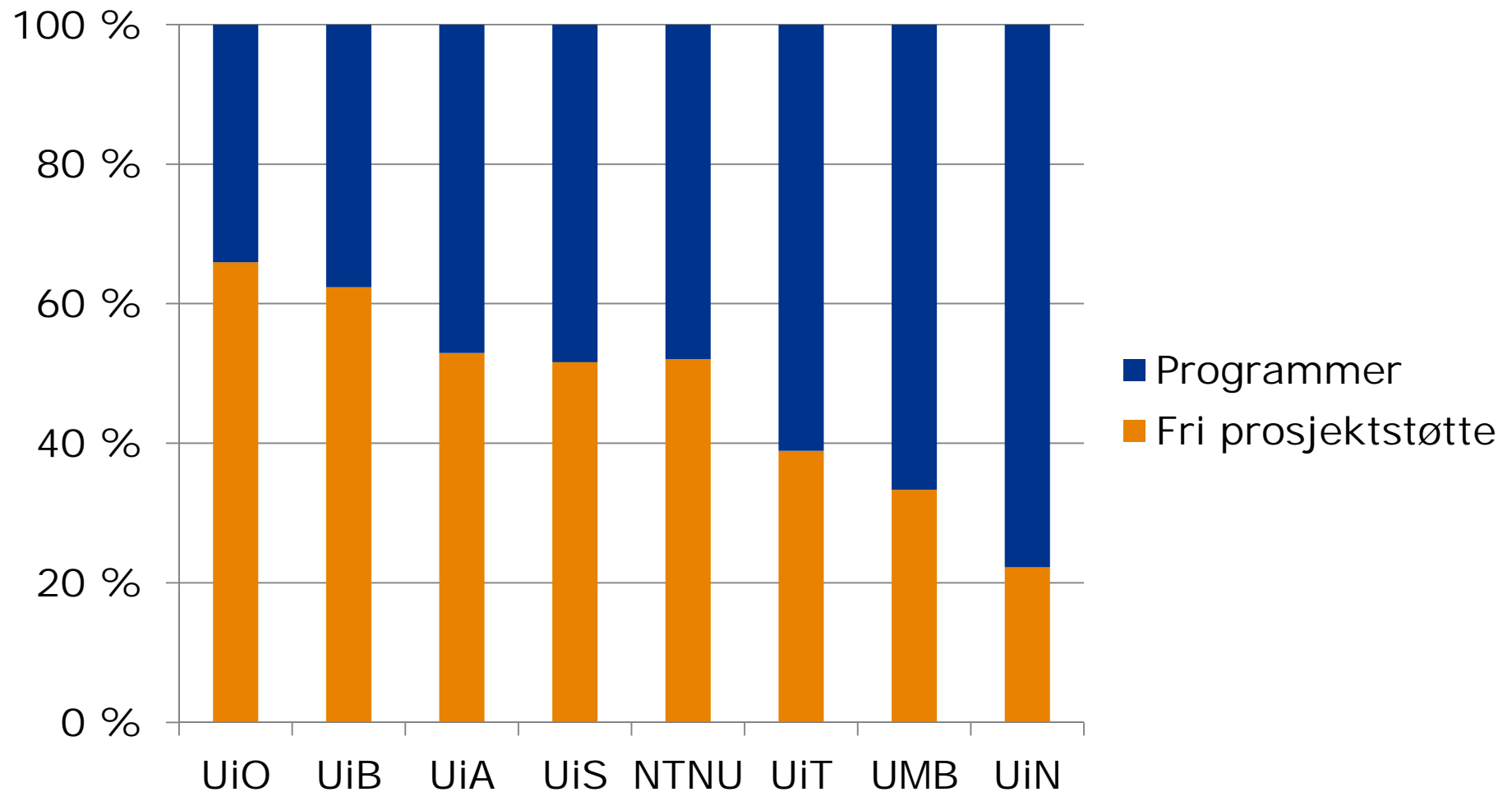
Veksten i fri prosjektstøtte

Fri prosjektstøtte: Andel av total og andel av KD-finansiering

Hvordan velger institusjonene å søke om midler? En bredere søkestrategi?

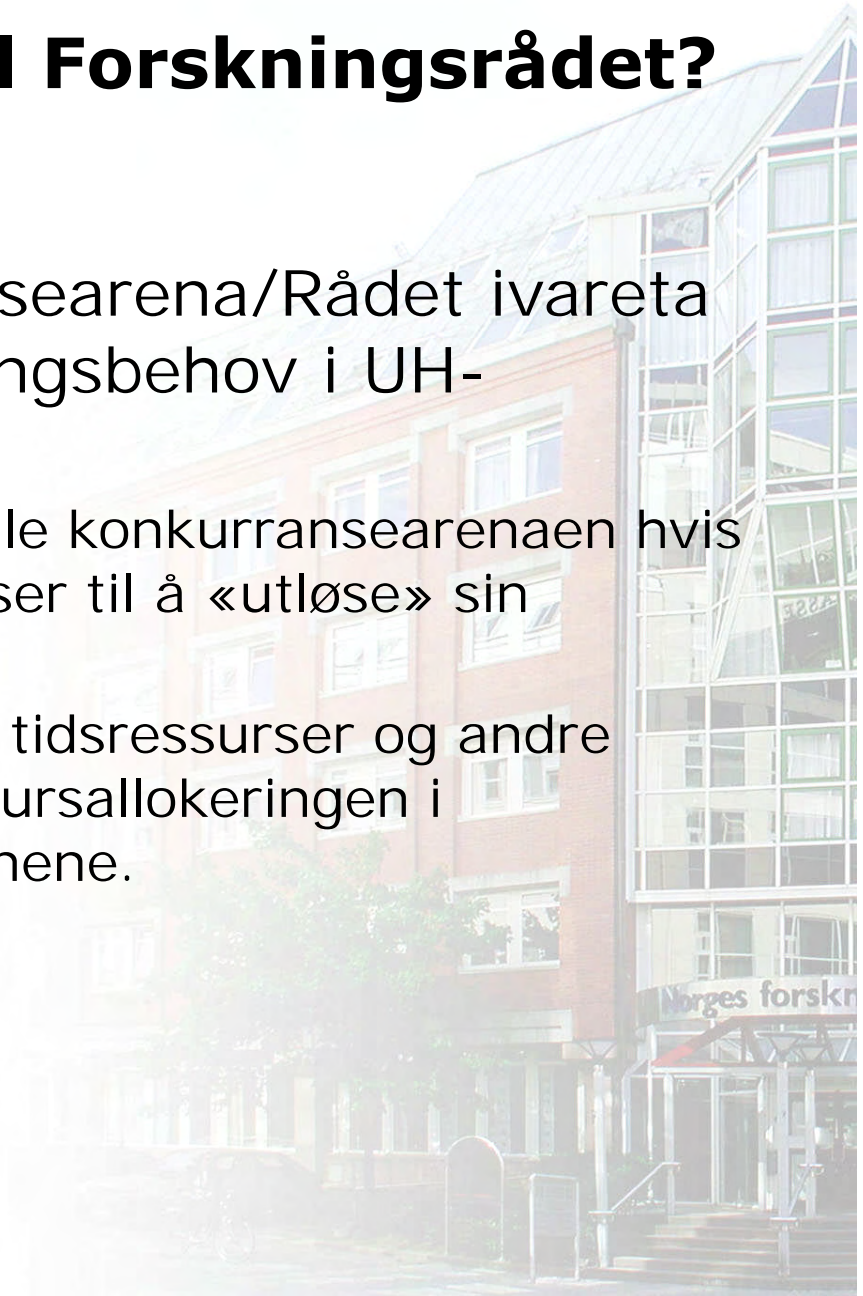

Sentersatsingene – konkurransearenaer som endrer forskningens organisering

- SFF
 - have substantially enhanced the visibility of their research area from a Norwegian and international perspective
 - have promoted interaction between subdisciplines, departments and faculty borders
- FME
 - etablere tidsbegrensede forskningssentre kjennetegnet ved en konsentrert, fokusert og langsiktig forskningsinnsats på høyt internasjonalt nivå
 - Ved å samle de sterkeste aktørene innenfor et område i ett senter, sørger man for at totalkompetansen til hvert senter holder et svært høyt nivå

Hva er forventningene til Forskningsrådet?

- Skal en nasjonal konkurransearena/Rådet ivareta hele spekteret av finansieringsbehov i UH-sektoren?
 - Er det en feil ved den nasjonale konkurransearenaen hvis UH-personale mangler ressurser til å «utløse» sin forskningstid
 - Eller er slik mismatch mellom tidsressurser og andre ressurser et problem ved ressursallokeringen i arbeidsgiveren, dvs institusjonene.

Oppsummering

- Forskningens rolle for å løse *samfunnsutfordringene* begrunner veksten
- Den nasjonale konkurransearenaen må innrettes slik at man får en balansert satsing ut fra helhetlige strategier
 - Betyr å fremme kvalitet, kapasitetsoppbygging, SAK og internasjonalisering og resultatutnyttelse
 - Betyr systemrettede tiltak og tematiske og teknologiske prioriteringer
- Institusjonene må utvikle sine faglige strategier med dette som utgangspunkt
 - Utnytte hele bredden av muligheter
 - Framstå som samfunnsinstitusjoner
 - Kjempe for rammevilkår som sikrer kvalitet og samfunnsnytte